Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 16. července 2015 [1]

Věc C-319/14

B&S Global Transit Center BV
proti
Staatssecretaris van Financiën

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko)]

„Řízení o předběžné otázce — Celní kodex Společenství — Nařízení (EHS) č. 2913/92 — Články 203 a 204 — Režim vnějšího tranzitu — Vznik celního dluhu — Odnětí celnímu dohledu — Nesplnění povinnosti — Neukončení režimu vnějšího tranzitu — Výstup zboží umístěného do režimu mimo celní území Evropské unie“

1. Soudní dvůr se již několikrát věnoval problematice vzniku celního dluhu z důvodu nesplnění povinností vyplývajících z uplatnění celního režimu vnějšího tranzitu, avšak takový případ, o jaký jde v projednávané věci, je precedentem. Soudní dvůr tak bude mít příležitost upřesnit svou judikaturu v této oblasti.

Právní rámec

2. Právní rámec projednávané věci tvoří ustanovení nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se stanoví celní kodex Společenství [2], ve znění nařízení Rady (ES) č. 1791/2006 ze dne 20. listopadu 2006 (dále jen „celní kodex“), jakož i nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení č. 2913/92 [3], ve znění nařízení Komise (ES) č. 214/2007 ze dne 28. února 2007 (dále jen „prováděcí nařízení“), a to ve zněních použitelných do 30. června 2008 [4].

3. Článek 37, čl. 91 odst. 1 písm. a), článek 92, čl. 203 odst. 1 a čl. 204 odst. 1 písm. a) celního kodexu stanoví:

„Článek 37

1. Zboží podléhá celnímu dohledu od vstupu na celní území Společenství. Může být podrobeno celním kontrolám podle platných předpisů.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Úř. věst. L 302, s. 1.

3 — Úř. věst. L 253, s. 1.

4 — Tato znění byla použitelná na skutkový stav ve věci v původním řízení. Jelikož byla některá sporná rozhodnutí v původním řízení přijata až po 30. červnu 2008, podle předkládacího rozhodnutí by mohly vnitrostátní soudy zohlednit i znění prováděcího nařízení po tomto datu. Rozdíly mezi těmito zněními, pokud jde o ustanovení rozhodná pro projednávanou věc, jsou v každém případě pouze formální (viz rovněž pozn. pod čarou 5).

2. Zboží podléhá celnímu dohledu tak dlouho, jak je nutné pro zjištění jeho celního statusu, a nejedná-li se o zboží Společenství, aniž je dotčen čl. 82 odst. 1, do okamžiku změny jeho celního statusu, jeho umístění do svobodného pásma nebo svobodného skladu, jeho zpětného vývozu nebo jeho zničení podle článku 182.

[…]

Článek 91

1. Režim vnějšího tranzitu umožňuje přepravu mezi dvěma místy v rámci celního území Společenství:

a) zboží, které není zbožím Společenství, aniž by toto zboží podléhalo dovozním clům a dalším poplatkům nebo obchodněpolitickým opatřením;

[…]

Článek 92

1. Režim vnějšího tranzitu je ukončen a závazky držitele režimu jsou splněny, když je zboží propuštěné do tohoto režimu s požadovanými doklady předloženo celnímu úřadu určení v souladu s podmínkami stanovenými pro tento režim.

2. Celní orgány vyřídí tranzitní režim, pokud je na základě porovnání údajů, které má k dispozici celní úřad odeslání, s údaji, které má k dispozici celní úřad určení, patrné, že tento režim byl řádně ukončen.

[…]

Článek 203

1. Celní dluh při dovozu vzniká:

— odnětím zboží podléhajícího dovoznímu clu celnímu dohledu.

[…]

Článek 204

1. Celní dluh při dovozu vzniká:

a) nesplněním některé povinnosti vyplývající z dočasného uskladnění zboží, které podléhá dovoznímu clu, nebo z použití z celního režimu, do něhož bylo toto zboží propuštěno

[…]

v jiných případech, než jsou uvedeny v článku 203, pokud se nezjistí, že tyto nedostatky nemají zásadní vliv na správné provádění dočasného uskladnění nebo daného celního režimu.

[…]“

4. Článek 361 odst. 1, článek 363, čl. 365 odst. 1, 2 a 3, čl. 859 bod 6 a článek 860 prováděcího nařízení stanoví:

„Článek 361

1. Zboží a výtisky 4 a 5 tranzitního prohlášení se předloží celnímu úřadu určení.

[…]

Článek 363

Celní orgány členského státu určení vrátí výtisk 5 tranzitního prohlášení neprodleně celním orgánům členského státu odeslání, nejpozději do jednoho měsíce ode dne ukončení režimu.

[…]

Článek 365

1. Pokud není výtisk 5 tranzitního prohlášení vrácen celním orgánům členského státu odeslání do dvou měsíců ode dne přijetí celního prohlášení, uvědomí tyto orgány hlavního povinného a vyzvou jej, aby prokázal ukončení režimu.

[…]

2. Celním orgánům lze ukončení režimu uspokojivě prokázat podle odstavce 1 předložením dokladu potvrzeného celními orgány členského státu určení, který obsahuje ztotožnění dotyčného zboží a dokládá, že bylo předloženo celnímu úřadu určení nebo, použije-li se článek 406, schválenému příjemci.

3. Tranzitní režim Společenství se rovněž považuje za ukončený, jestliže hlavní povinný způsobem uspokojivým pro celní orgány předloží celní doklad o propuštění zboží k určitému celně schválenému určení ve třetí zemi, nebo jeho kopii nebo fotokopii, který umožňuje ztotožnění dotyčného zboží. Kopie nebo fotokopie tohoto dokladu musí být ověřeny subjektem, který potvrdil původní doklad, buď orgány dotyčné třetí země, nebo orgány některého z členských států[5].

[…]

5 — Toto znění článku 365 prováděcího nařízení bylo použitelné do 30. června 2009. Současně s ním bylo od 1. července 2008 použitelné nové znění článku 366 vyplývající z nařízení Komise (ES) č. 1192/2008 ze dne 17. listopadu 2008, kterým se mění nařízení č. 2454/93 (Úř. věst. L 329, s. 1), který stanoví:

„1. Hlavní povinný může celním orgánům poskytnout věrohodný důkaz o ukončení režimu ve lhůtě uvedené v prohlášení předložením dokladu ověřeného celními orgány členského státu určení, který obsahuje ztotožnění dotyčného zboží a prokazuje, že zboží bylo předloženo celnímu úřadu určení nebo, použije-li se článek 406, schválenému příjemci.

2. Tranzitní režim Společenství se rovněž považuje za ukončený, jestliže hlavní povinný způsobem uspokojivým pro celní orgány předloží jeden z následujících dokladů:

a) celní doklad o propuštění zboží k celně schválenému určení nebo použití ve třetí zemi;

b) doklad vydaný ve třetí zemi, potvrzený celními orgány této země a osvědčující, že zboží je považováno za zboží propuštěné do volného oběhu v příslušné třetí zemi.

3. Doklady uvedené v odstavci 2 lze nahradit jejich kopiemi nebo fotokopiemi, ověřenými subjektem, který potvrdil původní doklady, orgány příslušných třetích zemí nebo orgány některého z členských států.“

K překrytí doby použitelnosti došlo pravděpodobně v důsledku stanovení různých dat vstupu změn prováděcího nařízení zavedených nařízením č. 1192/2008 v platnost.

Článek 859

„Následující nedostatky se považují za nedostatky, které nemají zásadní vliv na správné provádění dočasného uskladnění ani daného celního režimu podle čl. 204 odst. 1, jestliže:

— se nejedná o pokus odnětí zboží celnímu dohledu,

— nevznikají hrubou nedbalostí zúčastněné osoby a

— jsou dodatečně splněny veškeré formality potřebné k napravení situace daného zboží:

[…]

6) jedná-li se o zboží dočasně skladované nebo propuštěné do režimu, výstup tohoto zboží z celního území Společenství […] bez splnění předepsaných formalit;

[…]

Článek 860

Celní orgány považují celní dluh za vzniklý v souladu s čl. 204 odst. 1 kodexu, jestliže osoba, které tento dluh může vzniknout, neprokáže splnění podmínek uvedených v článku 859.“

Skutkový základ sporu v původním řízení, řízení a předběžné otázky

5. Nizozemská společnost B&S Global Transit Center BV poskytuje logistické služby. Dne 2. července 2006 a 13. srpna a 18. prosince 2007 učinila prohlášení o umístění zboží (potraviny) do režimu vnějšího tranzitu Společenství. Tato prohlášení uváděla jako celní úřad odeslání Moerdijk (Nizozemsko) a jako celní úřady určení Bremerhaven (Německo), Antverpy (Belgie) a Bremerhaven.

6. Ve dnech 4. srpna 2006, 26. září 2007 a 24. ledna 2008 informoval celní úřad odeslání navrhovatelku v původním řízení o tom, že neobdržel zpět výtisk prohlášení, a vyzval ji, aby doložila, že byl celní režim ukončen. Navrhovatelka v původním řízení zaslala v odpověď obchodní doklady jako konosamenty („bills of lading“) vydané přepravcem, ale žádný celní doklad. Celní orgány tedy zaslaly celním úřadům určení žádosti o zahájení šetření podle článku 366 prováděcího nařízení. Celní úřady určení uvedly, že jim zboží ani související doklady nebyly předloženy.

7. Nizozemské celní orgány dospěly k závěru, že doklady, které navrhovatelka v původním řízení předložila, neprokazují, že byl tranzitní režim ukončen, a že tedy došlo ke vzniku celního dluhu podle článku 203 celního kodexu, a zaslaly navrhovatelce v původním řízení platební výměry datované k 24. květnu 2007 a 1. červenci a 4. listopadu 2008. V řízení o odporu předložila navrhovatelka v původním řízení dodejky vystavené k dotčenému zboží jeho příjemci, tj. ozbrojenými silami Organizace spojených národů (OSN) v Abidjanu (Pobřeží slonoviny), ozbrojenými silami Severoatlantické aliance (NATO) v Kábulu (Afgánistán) a ozbrojenými silami OSN v Port-au-Prince (Haiti). Celní orgány nepovažovaly tyto nové doklady za dostačující, a platební výměry tedy nezrušily.

8. Poté, co navrhovatelka v původním řízení podala žalobu k Rechtbank te Haarlem, tento soud rozhodnutí celních orgánů zrušil s tím, že porušení vytýkaná navrhovatelce v původním řízení se týkají článku 204 celního kodexu ve spojení s čl. 859 bodem 6 prováděcího nařízení, a nevedou tedy ke vzniku celního dluhu. Tento rozsudek poté v odvolacím řízení zrušil Gerechtshof te Amsterdam a navrhovatelka v původním řízení proti němu podala kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu.

9. Za těchto okolností se Hoge Raad der Nederlanden rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je nutno články 203 a 204 celního kodexu ve spojení s článkem 859 (zejména jeho bodem 6) prováděcího nařízení vykládat v tom smyslu, že v případech, ve kterých nebyl ukončen [tranzitní] režim, avšak byly předloženy doklady prokazující, že zboží opustilo celní území Evropské unie, nevede neukončení tohoto režimu ke vzniku celního dluhu při dovozu z důvodu odnětí zboží celnímu dohledu ve smyslu článku 203 celního kodexu, nýbrž v zásadě ke vzniku celního dluhu na základě článku 204 celního kodexu?

2) Je nutno čl. 859 bod 6 prováděcího nařízení vykládat v tom smyslu, že se toto ustanovení týká pouze nesplnění povinností (nebo jedné z povinností) v souvislosti s (opětovným) vývozem zboží ve smyslu článků 182 a 183 celního kodexu? Nebo má být část věty ‚bez splnění předepsaných formalit' chápána v tom smyslu, že se ‚předepsanými formalitami' rozumějí také formality, které je nutno splnit před (opětovným) vývozem, aby byl ukončen celní režim, do něhož bylo zboží propuštěno?

3) Je nutno v případě kladné odpovědi na předcházející otázku vykládat ustanovení článek 859 třetí odrážku prováděcího nařízení v tom smyslu, že okolnost, že celní formality uvedené výše v rámci druhé otázky nebyly splněny, nebrání tomu, aby v případě, jaký nastal v projednávané věci – kdy je za pomoci dokladů prokázáno, že zboží po tranzitu v rámci Unie opustilo celní území Unie – bylo možné mít za to, že byla splněna podmínka týkající se toho, aby byly ‚dostatečně splněny veškeré formality potřebné k napravení situace daného zboží'?"

10. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla kanceláři Soudního dvora doručena dne 3. července 2014. Navrhovatelka v původním řízení, italská a nizozemská vláda, jakož i Evropská komise předložily písemná vyjádření. Navrhovatelka v původním řízení, nizozemská vláda a Komise byly zastoupeny na jednání, které se konalo dne 20. května 2015.

Analýza

11. Na předběžné otázky je třeba odpovědět v pořadí, v jakém byly položeny. Úvodem podotýkám, že vzhledem k tomu, jakou odpověď navrhuji na první předběžnou otázku, se budu věnovat analýze druhé a třetí otázky pouze podpůrně.

K první předběžné otázce

12. Podle samotného znění čl. 204 odst. 1 celního kodexu se tento článek uplatní „v jiných případech, než jsou uvedeny v článku 203" tohoto kodexu. Nejprve je tedy třeba odpovědět na otázku, zda se použije článek 203 celního kodexu, a poté případně analyzovat použitelnost článku 204[6].

13. Podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu tedy je, zda musí být článek 203 celního kodexu vykládán v tom smyslu, že celní dluh na základě tohoto článku vzniká z důvodu odnětí zboží celnímu dohledu v případě, kdy zboží v režimu vnějšího tranzitu Společenství opustí celní území Unie, aniž je předloženo celnímu úřadu určení tohoto tranzitu a osoba, na kterou se uvedený režim vztahuje, může předložit celní doklady vydané třetím státem ve smyslu čl. 365 odst. 3 prováděcího nařízení.

6 — V tomto smyslu viz zejména rozsudky Hamann International (C-337/01, EU:C:2004:90, body 28 až 30) a X (C-480/12, EU:C:2014:329, body 31 až 33).

Úvodní poznámka

14. Na úvod je třeba poznamenat, že předkládající soud podle všeho vychází ve věci v původním řízení z předpokladu, že režim tranzitu nebyl ukončen, neboť zboží nebylo nesporně předloženo jednotlivým celním úřadům určení a doklady, které navrhovatelka v původním řízení předložila, tj. dodejky vydané příjemci zboží, kterými jsou ozbrojené síly OSN a NATO, nelze považovat za doklady splňující podmínky čl. 365 odst. 3 prováděcího nařízení.

15. Tento závěr se mi jeví jako správný, zejména pokud jde o kvalifikaci zmíněných dodejek. Článek 365 odst. 3 prováděcího nařízení totiž režim celního tranzitu zmírňuje, neboť při neexistenci dokladů od členských států umožňuje považovat režim za ukončený na základě dokladů o tom, že zboží opustilo celní území Unie. To, že zboží vstoupilo na území třetího státu, však musí doložit celní orgány tohoto státu. Dohled vykonávaný celními orgány třetího státu tak svým způsobem nahrazuje dohled celních orgánů členských států.

16. Článek 365 odst. 3 prováděcího nařízení je v tomto formalistický: dokladem o ukončení tranzitního režimu mohou být pouze doklady vydané celními orgány třetího státu a žádné jiné. Nové znění tohoto ustanovení v čl. 366 odst. 2 prováděcího nařízení [7] toto pravidlo nemění, neboť při vydávání dokladu prokazujícího ukončení tranzitního režimu je stále vyžadována intervence celních orgánů třetího státu. Tento restriktivní výklad potvrzuje „Příručka pro tranzit“ vypracovaná Komisí [8], podle níž je takovým dokladem„[p]pouze celní doklad nebo údaj (např. celní prohlášení přidělující zboží k určitému celně schválenému určení) vystavený ve třetí zemi, který umožní příslušným orgánům v zemi odeslání prokázat, že se skutečně vztahuje na dotyčné zboží a že toto zboží opravdu opustilo území smluvních stran / Společenství“ [9]. To je výrazem určité důvěry v akty cizích celních orgánů, které mohou uspokojivým způsobem ověřit a osvědčit totožnost zboží a skutečnost, že je zboží neporušené (včetně obalů a zapečetění) a odpovídá celním dokladům členských států.

17. Navrhovatelka v původním řízení v písemných vyjádřeních podle všeho tvrdí, že dotyčné zboží mohlo vstoupit do zemí určení bez celní kontroly kvůli nedostatkům ve fungování celních orgánů v těchto zemích, a že doklady vystavené mezinárodními ozbrojenými silami, kterým jsou zásilky určeny, proto musí být považovány za stejně či dokonce více průkazné než celní doklady. I pokud by tomu tak bylo, čl. 365 odst. 3 prováděcího nařízení nepřipouští jako doklad o ukončení tranzitního režimu – jako tomu je u celních dokladů třetího státu – doklady vystavené příjemcem zásilky zboží, i když tímto příjemcem je úřední subjekt jako mezinárodní ozbrojené síly [10]. Výsady a imunity, které jsou obvykle přiznány těmto ozbrojeným silám, na tomto rovněž nic nemění, neboť na základě celní výsady lze dovážet zboží bez cla, ale nikoli bez vědomí celních orgánů.

18. Argument navrhovatelky v původním řízení, který vznesla na jednání a podle něhož bylo dotyčné zboží předloženo celním úřadům určení, které je nezaregistrovaly nebo k němu nevydaly požadované doklady, musí být rovněž odmítnut. Navrhovatelka v původním řízení je totiž podnikatelem, od něhož lze vyžadovat zvýšenou obezřetnost. To ona měla tedy dohlédnout na to, že budou splněny všechny potřebné formality, které samozřejmě zná. Vnitrostátní soudy v původním řízení mají v každém případě za prokázané, že zboží nebylo celním úřadům určení předloženo.

19. Předkládající soud tedy správně dospěl k závěru, že doklady, které navrhovatelka předložila v původním řízení, nepostačují k tomu, aby prokázaly, že došlo k ukončení tranzitního režimu [11].

7 — Viz poznámka pod čarou 5.

8 — Dokument TAXUD/801/2004 dostupný na internetové stránce Komise ve všech úředních jazycích. Tato příručka má zaručit jednotné uplatňování celních právních předpisů v celé Evropské unii.

9 — Bod 3.4.2.2 druhý pododstavec Příručky pro tranzit (s. 264).

10 — Jinak by tomu mohlo být pouze v případě, že by tyto ozbrojené síly nahrazovaly celní orgány v hostitelském státě. V tomto případě by však jednaly právě jako celní orgány, a nikoli jako příjemci zboží.

11 — Komise v odpověď na dotazy týkající se této problematiky na jednání rovněž potvrdila, že podle jejího názoru nebyl tranzitní režim dotčený v původním řízení ukončen.

Výklad článku 203 celního kodexu

20. Nyní je třeba si položit otázku, zda lze to, že zboží podléhající tranzitnímu režimu opustilo celní území Unie, považovat za podmínek ve věci v původním řízení za odnětí celnímu dohledu ve smyslu článku 203 celního kodexu.

21. Celní kodex pojem „odnětí celnímu dohledu“ nedefinuje. Podle čl. 4 odst. 13 kodexu se však „dohledem ze strany celních orgánů“ rozumí „obecná činnost těchto orgánů, jíž se zajišťuje dodržování celních předpisů, a případně i dalších právních předpisů vztahujících se na zboží podléhající celnímu dohledu“. Tento pojem, který je v prováděcím nařízení použit pouze na několika místech, musí být podle mého názoru považován za rovnocenný pojmu „celní dohled“.

22. Konkrétní definici pojmu „odnětí celnímu dohledu“ tedy musí podat Soudní dvůr. Podle zavedené formulace musí být tento pojem chápán v tom smyslu, že zahrnuje činnost nebo opomenutí, v jejichž důsledku je příslušnému celnímu orgánu zabráněno, byť jen přechodně, v přístupu ke zboží podléhajícímu celnímu dohledu a v provedení kontrol stanovených v čl. 37 odst. 1 celního kodexu [12]. Je tedy třeba posoudit, zda se tato definice vztahuje na skutkový stav ve věci v původním řízení.

23. Ačkoli Soudní dvůr v rozsudku [13] podle všeho považoval za samozřejmé, že nepředložení zboží podléhajícího tranzitnímu režimu celnímu úřadu určení vede ke vzniku celního dluhu na základě článku 203 celního kodexu [14], týkala se tato věc zboží, které se ztratilo a jehož osud zůstal neznámý. Podle mého je třeba posoudit, zda platí stejný závěr i pro zboží, které pravděpodobně opustilo celní území Unie, provést v tomto ohledu hlubší analýzu a ověřit, zda nejnovější judikatura nepřinesla nové poznatky.

24. Podle čl. 37 odst. 1 celního kodexu platí, že „zboží podléhá celnímu dohledu od vstupu na celní území Unie“ a „může být podrobeno celním kontrolám“. Tyto kontroly mají podle definice uvedené v čl. 4 bodu 14 celního kodexu „zajistit řádné používání celních předpisů a dalších právních předpisů upravujících vstup, výstup, tranzit, přepravu a zvláštní použití zboží“ podléhajícího celnímu dohledu. Cíl tohoto ustanovení je stejný jako u definice „dohledu ze strany celních orgánů“ zmiňovaném v bodě 21 tohoto stanoviska a spočívá v zajištění řádného používání předpisů. Uvedené kontroly tedy sice mohou proběhnout kdykoli, avšak celní dohled musí mít formu celní kontroly hlavně v určitých „klíčových“ momentech, aby byly předpisy použity řádně.

25. Pokud jde o zboží v režimu vnějšího tranzitu, tímto klíčovým momentem je především začátek režimu a jeho ukončení. Celní orgány zkoumají zboží a související doklady a porovnávají údaje o nich v těchto dvou okamžicích, čímž zajišťují, aby režim řádně proběhl i skončil, tj. že byly předpisy řádně použity. U tranzitního režimu provádějí tyto kontroly celní úřady odeslání a určení. Cíl celní kontroly a potažmo tedy cíl celního dohledu není splněn, pokud nebylo zboží předloženo celnímu úřadu určení a hlavní povinný nedodal jiné důkazy o ukončení režimu uvedené v čl. 365 odst. 3 prováděcího nařízení.

26. Nepředložení zboží celnímu úřadu určení znemožňuje celním orgánům provést kontrolu v okamžiku, který je klíčový pro provádění tranzitního režimu, a jde tedy o odnětí celnímu dohledu.

12 — Viz zejména rozsudky D. Wandel (C-66/99, EU:C:2001:69, bod 47) a X (C-480/12, EU:C:2014:329, bod 34).

13 — Honeywell AerospaceC-300/03, EU:C:2005:43.

14 — Viz bod 20 rozsudku.

27. Okolnost, že se toto zboží pravděpodobně nachází[15] mimo celní území Unie, není relevantní, neboť *celní* dohled (zvaný jinak také „dohled ze strany celních orgánů“) má smysl pouze v případě, že o osudu zboží, které podléhá jejich dohledu, rozhodují právě *celní orgány*. Tvrzení, že nedošlo k odnětí celnímu dohledu, protože přepravce či příjemce zboží doloží, že zboží opustilo celní území Unie, aniž proběhla celní kontrola, by si protiřečilo.

28. Z toho důvodu nemohu souhlasit s tezí, kterou Komise předkládá v písemném vyjádření a podle níž ve věci v původním řízení nedošlo k odnětí celnímu dohledu, neboť celní orgány mohly provést případnou kontrolu, když se předmětné zboží nacházelo na celním území Unie. Nezáleží totiž na teoretické možnosti provést kontrolu v kterémkoli okamžiku, ale na tom, že ji nelze provést v okamžiku, kdy je to nezbytné k tomu, aby bylo zajištěno řádné uplatňování předpisů, tj. při ukončování režimu. Na rozdíl od argumentu, který Komise přednesla na jednání, tak v případě tranzitního režimu, který nebyl řádně ukončen z důvodu, že zboží nebylo předloženo celnímu úřadu určení, dochází k odnětí tohoto zboží celnímu dohledu.

29. Tento výklad podle mého názoru nevyvrací rozsudek[16]. Tento rozsudek se týká úplně odlišné situace, než o jakou jde ve věci v původním řízení, tj. zboží v tranzitním režimu, které bylo předloženo celnímu úřadu určení se značným prodlením a bez odůvodnění. Soudní dvůr v tomto rozsudku rozhodl, že za takových okolností vylučuje vrácení nedotčeného zboží celnímu dohledu, aby vznikl celní dluh podle článku 203 celního kodexu, neboť je eliminováno riziko, že bude toto zboží začleněno do hospodářského oběhu Unie, aniž bylo procleno[17].

30. Z rozsudku X však nelze dovodit obecné pravidlo, podle něhož je k uplatnění článku 203 celního kodexu vždy potřeba, aby skutečně hrozilo, že bude dotčené zboží začleněno do hospodářského oběhu. Dokazuje to rozsudek[18] vydaný sotva měsíc po rozsudku X, v němž Soudní dvůr konstatoval, že celní dluh vznikl, neboť zboží bylo odděleno od průvodních celních dokladů, aniž vůbec opustilo sklad, do kterého bylo umístěno, tj. bez jakéhokoli rizika, že bude začleněno do hospodářského oběhu.

31. Pokud jde o otázku, zda skutečnost, že zboží pravděpodobně opustilo celní území Unie, vylučuje riziko jeho začlenění do hospodářského oběhu stejně jako jeho vrácení celnímu dohledu, a vylučuje tak použití článku 203 celního kodexu, je třeba podotknout, že podobnou tezi nastínil již generální advokát Tizzano ve stanovisku ve věci Hamann International[19]. Jeho návrh však Soudní dvůr v rozsudku neakceptoval[20], i když se celní orgány v oné věci mohly formálně ujistit, že zboží opustilo území Unie[21]. Tím méně by tedy tato teze mohla podle mého názoru obstát za okolností věci v původním řízení, kde skutečnost, že zboží opustilo uvedené území, byla z pohledu celního dohledu konstatována pouze neformálně.

32. Nepřesvědčuje mě konečně tvrzení Komise na jednání, podle něhož by při opačném výkladu nehrozilo, že hospodářské subjekty nebudou pravidelně předkládat celním úřadům určení zboží určené k zpětnému vývozu, neboť pro ně bude vždy jednodušší splnit formality než prokazovat, že zboží opustilo celní území Unie.

15 — V původním řízení měl Rechtbank te Haarlem tuto skutečnost za prokázanou a já tuto otázku nehodlám zpochybňovat.

16 — XC-480/12, EU:C:2014:329.

17 — Viz rozsudek X (C-480/12, EU:C:2014:329, bod 37).

18 — SEK ZollagenturC-75/13, EU:C:2014:1759.

19 — Viz stanovisko generálního advokáta Tizzana ve věci Hamann International (C-337/01, EU:C:2003:344, body 48 až 62).

20 — Viz rozsudek Hamann International (C-337/01, EU:C:2004:90, body 31 a 32).

21 — Ve věci, v níž byl vydán rozsudek Hamann International (C-337/01, EU:C:2004:90), opustilo zboží unijní území v souladu se všemi použitelnými vývozními předpisy. Ke zjištěnému odnětí celnímu dohledu došlo před tím, tj. při jeho cestě na hranici.

33. Zaprvé toto tvrzení nebere v potaz výklad článku 204 celního kodexu. I když Soudní dvůr nedospěje k závěru, že jde o odnětí celnímu dohledu, nemění to nic na možnosti konstatovat, že celní dluh vznikl na základě uvedeného článku 204[22].

34. Zadruhé, i kdybychom pojali argument Komise abstraktně, nejeví se mi jako odůvodněný. Kdyby totiž Soudní dvůr v projednávané věci konstatoval, že nedošlo k odnětí celnímu dohledu, byl by tento výklad závazný nejen pro soudy členských států, ale i pro jejich celní orgány, které by tedy v praxi musely akceptovat různé důkazy předkládané dotčenými osobami o tom, že zboží opustilo území. Tranzitní režim by tedy ztratil smysl, alespoň pokud jde o zboží určené ke zpětnému vývozu.

35. Vzhledem k výše uvedenému navrhuji odpovědět na první předběžnou otázku tak, že článek 203 celního kodexu musí být vykládán v tom smyslu, že celní dluh vzniká z důvodu odnětí celnímu dohledu, pokud zboží v režimu vnějšího tranzitu Společenství opustí celní území Unie, aniž bylo předloženo celnímu úřadu určení tohoto tranzitu a aniž mohla osoba, na kterou se uvedený režim vztahuje, předložit celní doklady vydané třetím státem ve smyslu čl. 365 odst. 3 prováděcího nařízení.

Ke druhé a třetí předběžné otázce

36. Pro případ, že by se Soudní dvůr neztotožnil s mým návrhem odpovědi na první předběžnou otázku, se budu věnovat i druhé otázce. Odpověď na třetí otázku nutně závisí na odpovědi na druhou otázku. Třetí otázce se tedy budu věnovat stručně jen pro úplnost.

Ke druhé otázce

37. Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 859 bod 6 prováděcího nařízení ve spojení s článkem 204 celního kodexu vykládán v tom smyslu, že se vztahuje na případ zboží v režimu vnějšího tranzitu Společenství, které opustilo celní území Unie, aniž byl uvedený režim ukončen.

38. Připomínám, že podle článku 204 celního kodexu vede nesplnění jedné z povinností spojených s celním režimem, do něhož bylo dotčené zboží umístěno, v zásadě ke vzniku celního dluhu za toto zboží. Jinak tomu může být pouze v případě, „pokud se [zjistí], že tyto nedostatky nemají zásadní vliv na správné provádění […] daného celního režimu“. Článek 859 prováděcího nařízení konkretizuje toto ustanovení celního kodexu s tím, že uvádí taxativní výčet nedostatků, které nemají zásadní vliv na správné provádění jednotlivých režimů.

39. Článek 859 prováděcího nařízení tak musí být vykládán ve světle článku 204 celního kodexu. Je pravda, že kategorická formulace uvedeného článku 859 – „[n]ásledující nedostatky se považují za nedostatky, které nemají zásadní vliv“ – může být na první pohled zavádějící. Podle mě je však zřejmé, že článek 859 prováděcího nařízení nemůže zavádět normu, která by odporovala článku 204 celního kodexu, jejž má provádět, ani ji nemůže měnit[23]. Jelikož se článek 204 celního kodexu týká nedostatků, které nemají zásadní vliv na správné provádění celního režimu, nelze článek 859 prováděcího nařízení vykládat způsobem, který by jeho působnost vztahoval na nedostatky, které takový vliv mají.

40. Jak jsem již vysvětlil v bodech 14 až 19 tohoto stanoviska, má takový nedostatek, jako je nedostatek dotčený v projednávaném případě, nepochybně vliv na správné provádění tranzitního režimu, neboť brání tomu, aby byl řádně ukončen. Tento nedostatek tedy nemůže spadat do působnosti čl. 859 bodu 6 prováděcího nařízení a nebýt přitom v rozporu s článkem 204 celního kodexu.

22 — Viz můj návrh odpovědi na druhou předběžnou otázku.

23 — V tomto smyslu viz i rozsudek Söhl & Söhlke (C-48/98, EU:C:1999:548, body 36 a 38).

41. Pro případ, že by Soudní dvůr nesouhlasil s mým návrhem odpovědi na první předběžnou otázku, tedy navrhuji odpovědět na druhou předběžnou otázku tak, že čl. 859 bod 6 prováděcího nařízení ve spojení s článkem 204 celního kodexu musí být vykládán v tom smyslu, že se nevztahuje na zboží umístěné do režimu vnějšího tranzitu Společenství, které opustilo celní území Unie, aniž byl uvedený režim ukončen.

Ke třetí otázce

42. Podstatou třetí předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 859 třetí odrážka prováděcího nařízení vykládán v tom smyslu, že v něm stanovená podmínka je splněna, pokud zboží umístěné v režimu vnějšího tranzitu Společenství opustilo celní území Unie, aniž byl uvedený režim ukončen.

43. Článek 859 prováděcího nařízení uvádí ve třech odrážkách návětí vedle výčtu nedostatků, na které se toto ustanovení vztahuje a k nimž se váží jednotlivé podmínky, i obecné podmínky pro jeho použití. Dvě z nich se týkají, lze-li to tak nazvat, motivů pro tyto nedostatky. Jde o to, zda nedostatek není pokusem o odnětí zboží celnímu dohledu a zda k němu nedošlo z důvodu hrubé nedbalosti na straně zúčastněné osoby. Dojde-li k jedné z těchto situací, musí vnitrostátní soudy ověřit, zda by se na tento nedostatek mohla vztahovat výjimka podle článku 204 celního kodexu.

44. Podle podmínky stanovené v třetí odrážce článku 859 prováděcího nařízení se toto ustanovení uplatní pouze v případě, že „jsou dodatečně splněny veškeré formality potřebné k napravení situace daného zboží“. Jelikož zde jde o otázku, zda nedostatek nemá zásadní vliv na provádění dotyčného režimu, může jít pouze o nápravu z pohledu tohoto režimu.

45. V případě nedostatku, který znemožňuje ukončit režim, není tato podmínka splněna. K nápravě této situace sice dojde, ale bude to konstatováním, že vznikl celní dluh, a jeho vymožením (nebo případně jeho vrácením či prominutím na základě článku 239 celního kodexu), což není náprava ve smyslu čl. 859 třetí odrážky prováděcího nařízení.

46. Vzhledem k navrhované odpovědi na druhou předběžnou otázku tedy musí být odpověď na třetí otázku záporná.

Závěry

47. S přihlédnutím k výše uvedenému navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky položené Hoge Raad der Nederlanden odpověděl takto:

„Článek 203 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se stanoví celní kodex Společenství, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1791/2006 ze dne 20. listopadu 2006, musí být vykládán v tom smyslu, že celní dluh vzniká z důvodu odnětí celnímu dohledu, pokud zboží v režimu vnějšího tranzitu Společenství opustí celní území Unie, aniž je předloženo celnímu úřadu určení tohoto tranzitu a osoba, na kterou se uvedený režim vztahuje, může předložit celní doklady vydané třetím státem ve smyslu čl. 365 odst. 3 nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení č. 2913/92, ve znění nařízení Komise (ES) č. 214/2007 ze dne 28. února 2007.“